

Sarajevo, 09.05.2022. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
02.05.2022. – 06.05.2022.

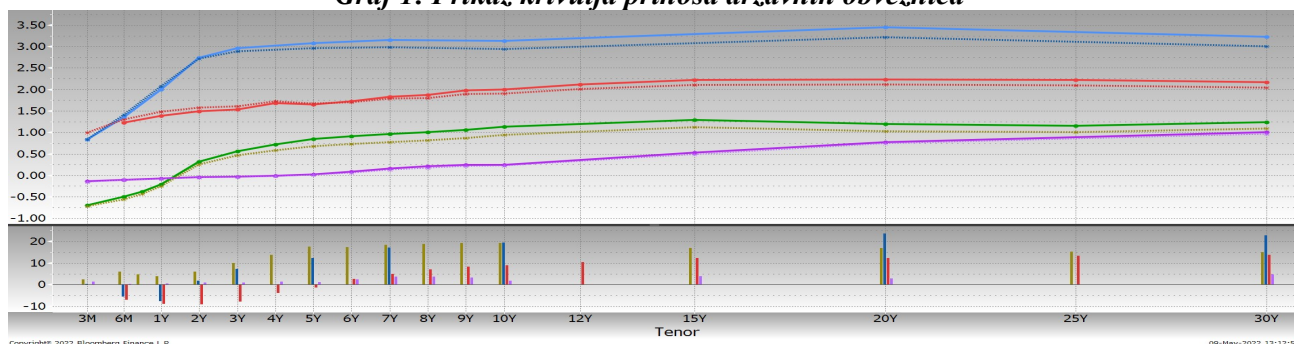
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	29.4.22	6.5.22	29.4.22	6.5.22	29.4.22	6.5.22	29.4.22	6.5.22
2 godine	0,26	0,32	2,71	2,73	1,59	1,51	-0,05	-0,04
5 godina	0,68	0,85	2,95	3,08	1,67	1,66	0,02	0,03
10 godina	0,94	1,13	2,93	3,13	1,91	2,00	0,23	0,24

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	29.4.22	-	6.5.22
3 mjeseca	-0,696	-	-0,668
6 mjeseci	-0,559	-	-0,500
1 godina	-0,226	-	-0,183

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 06.05.2022. godine (pune linije) i 29.04.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Usljed očekivanog saopštenja FOMC-a, kao i izjava zvaničnika ECB-a o mogućnostima povećanja kamatnih stopa u eurozoni, prinosi obveznica eurozone su bilježili rast tokom prošle sedmice. U odnosu na prethodnu sedmicu prinosi njemačkih obveznica su povećani između 6 i 19 baznih poena, dok je rast prinosa italijanskih obveznica bio dodatno izražen te je iznosio između 33 i 38 baznih poena. Najveće promjene su zabilježene na krajnjem dijelu krive prinosa.

Član IV ECB Schnabel je izjavila da je potrebno spriječiti da visoka inflacija postane ukorijenjena u očekivanjima, te da sam razgovor više nije dovoljan i da oni (ECB) moraju da reaguju. Dodala je da, prema trenutnim podacima, a sve zavisi od podataka, vjeruje da će ECB biti u stanju da obustavi neto kupovine obveznica putem APP programa krajem juna, a da je iz sadašnje perspektive, prema njenom mišljenju, moguće povećanje kamatnih stopa u julu. Još jednom je ponovila da se, u svakom slučaju, prvo povećanje kamatnih stopa neće desiti prije okončanja programa kupovina obveznica, na šta se već ranije obavezalo. Član IV ECB Panetta je izjavio da bi ECB mogla obustaviti ciklus negativnih kamatnih stopa nakon što odluči kada da obustavi program kupovina obveznica u III kvartalu, ali da smatra da ne treba povećavati kamatne stope u julu. Dodao je da bi, što se tiče kamatnih stopa, bilo neoprezno reagovati prije nego što budu dostupni ekonomski podaci za II kvartal. Istakao je da je ekonomska ekspanzija skoro zaustavljena u eurozoni i da je suočena sa dodatnim „visokim troškovima“ dok se kreatori monetarne

politike bore sa rekordnom inflacijom. Član UV ECB Centeno je izjavio da je stagnacija mogući scenario za eurozonu i „da je to scenario koji treba da bude na našem stolu“. Glavni ekonomista Lane je izjavio da se ECB priprema za niz povećanja kamatnih stopa koja će referentnu kamatnu stopu dovesti u pozitivnu teritoriju, ali da je putanja koju će poduzeti važnija od tačnog datuma prvog povećanja kamatnih stopa. Prema izvještaju EU skoro 60% evropskih kompanija je smanjilo prognoziranje nivoa prihoda za ovu godinu, dok je jedna trećina kompanija smanjila broj radnika zbog nulte politike Covid19 koja se primjenjuje u Kini. Krajem sedmice predsjednik Deutsche Bundesbank Nagel je u svojoj izjavi podstakao ECB da započne povećanje kamatnih stopa kako se „prozor mogućnosti sužava“. Njegov kolega iz Francuske De Galhau je izjavio da bi do povećanja kamatnih stopa na nivo iznad 0% moglo doći u ovoj godini, kao i da bi neto kupovine obveznica trebalo obustaviti do kraja juna. Još direktniji bio je Holzmann iz Austrije koji je izjavio da bi ECB trebalo da raspravlja o povećanju kamatnih stopa na sjednici u junu, te da je moguće i da se tada odluči za jedno povećanje. Član IV ECB Schnabel je izjavila da bi povećanja kamatnih stopa mogla biti potrebna kako bi potrošači zadržali povjerenje u njihove (ECB-ove) mogućnosti borbe protiv inflacije.

Evropska komisija je polovinom sedmice objavila da EU planira da uvede embargo na uvoz nafte iz Rusije tokom narednih 6 mjeseci, te refiniranog goriva do kraja tekuće godine, kao dio šeste runde sankcija ovoj zemlji. Zvanična odluka još uvijek nije donesena.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	MAR	36,3%	36,8%	31,5%
2.	Maloprodaja – EZ (G/G)	MAR	1,8%	0,8%	5,2%
3.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	MAR	-0,5%	-5,4%	6,8%
4.	Maloprodaja – Italija (G/G)	MAR	-	5,6%	4,6%
5.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	APR	55,8	55,8	54,9
6.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	APR	108,0	105,0	106,7
7.	Stopa nezaposlenosti – EZ	MAR	6,8%	6,8%	6,9%
8.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	APR	5,0%	5,0%	5,0%
9.	Stopa nezaposlenosti – Finska	MAR	-	7,0%	6,7%
10.	Stopa nezaposlenosti – Italija	MAR	8,4%	8,3%	8,5%
11.	Stopa nezaposlenosti – Irska	APR	-	4,8%	5,1%
12.	Promjena broja nezaposlenih – Španija (u '000)	APR	-74,0	-86,3	-2,9
13.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	MAR	10,0	9,7	11,0
14.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	MAR	-0,7%	-3,1%	4,3%
15.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	MAR	-0,4%	-3,5%	3,1%
16.	Industrijska proizvodnja – Španija (G/G)	MAR	2,8%	0,1%	2,8%
17.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	MAR	1,4%	0,1%	2,1%
18.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	MAR	-	1,5%	2,9%

SAD

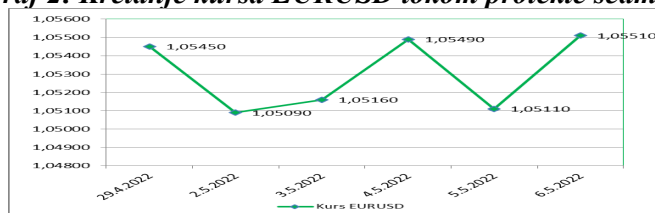
Protekle sedmice je održana **sjednica FOMC-a na kojoj je donesena odluka o povećanju referentne kamatne stope za 50 baznih poena (raspon 0,75%-1,00%)**, što je ujedno i najveće povećanje od 2000. godine, a što je bilo u skladu sa očekivanjima. Takođe, donesena je odluka o smanjenju bilansne sume Fed-a počevši od 1. juna. Predsjednik Fed-a Powell je izjavio da je inflacija previsoka, te da kreatori monetarne politike razumiju poteškoće koje ista uzrokuje. „Krećemo ekspeditivno kako bismo je spustili“, izjavio je Powell na konferenciji za medije, nakon sjednice Fed-a. Powell je istakao da je Fed snažno predan vraćanju stabilnosti cijena, te je dodao da će se i na idućim sjednicama razmatrati povećanje kamata za 50 baznih poena, ali da se povećanje od 75 baznih poena trenutno ne razmatra. Ipak, Powell očekuje da će se inflacija vratiti na ciljani nivo od 2% i da će tržište rada ostati snažno. Reduciranje bilansne sume počće sa mjesečnim iznosima od 47,5 milijardi USD u toku naredna tri mjeseca, nakon čega će se isti povećati na 95 milijardi USD mjesečno. Prinosi na američke državne obveznice su zabilježili rast, koji je više bio izražen na krajnjem dijelu krive prinosa.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa nezaposlenosti	APR	3,5%	3,6%	3,6%
2.	Promjena zaposlenih nefarmerski sektor	APR	380.000	428.000	428.000
3.	Promjena zaposlenih privatni sektor	APR	390.000	406.000	424.000
4.	Promjena zaposlenih prerađivački sektor	APR	35.000	55.000	43.000
5.	Fabričke porudžbine	MAR	1,2%	2,2%	0,1%
6.	Porudžbine trajnih dobara F	MAR	0,8%	1,1%	-1,7%
7.	Trgovinski bilans (u mlrd USD)	MAR	-107,1	-109,8	-89,8
8.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	30. APR	180.000	200.000	181.000
9.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	23. MAR	1.400.000	1.384.000	1.403.000
10.	PCE deflator (G/G)	MAR	6,7%	6,6%	6,3%

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,0545 na nivo od 1,0551.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Tokom protekle sedmice održan je sastanak MPC BoE na kojem je donesena odluka da se referentna kamatna stopa poveća za 25 baznih poena, na 1%, što je najveći nivo referentne kamatne stope u posljednjih 13 godina. Ova odluka je bila očekivana. MPC je odluku donio glasanjem 6:3, dok su neki članovi, koji nisu podržali ovu odluku, izrazili interes za povećanje referentne kamatne stope za 50 baznih poena. Nakon održane sjednice BoE je upozorila da bi ekonomski rast mogao oštro da uspori uprkos rizicima rasta inflacije, što je protumačeno kao mogućnost da na narednim sastancima možda neće biti glasanja za dalje povećanje referentne kamatne stope. BoE očekuje da će inflacija, koja je u martu povećana na 7%, ove jeseni dostići nivo od 10,25%, što bi bio najviši nivo u posljednjih 40 godina. Takođe, procijenjeno je da bi suzbijanje inflacije moglo prouzrokovati rast nezaposlenosti na 5,5% sa sadašnjih 3,8%. Rast referentne kamatne stope predstavlja četvrto povećanje ove stope od decembra i ujedno je najbrži rast kamatnih stopa u posljednjih 25 godina, a dolazi kao pokušaj suzbijanja inflacije. Guverner BoE Bailey je istakao da ove odluke predstavljaju uzan put za kontrolu inflacije i izbjegavanje recesije. Prošlog mjeseca je Bailey već istakao da se kreatori monetarne politike već kreću „veoma čvrstom linijom“ kako bi usmjerili petu svjetsku ekonomiju kroz globalni postpandemijski talas inflacije koji je pogoršan invazijom Rusije na Ukrajinu. Ministar finansija Sunak sada je pod pritiskom svojih kolega da implementira radikalno smanjenje poreza nakon što je BoE upozorila da bi ekonomija mogla utonuti u recesiju tokom naredne godine.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI prerađivački sektor F	APR	55,3	55,8	55,2
2.	PMI uslužni sektor F	APR	58,3	58,9	62,6
3.	PMI kompozitni indeks F	APR	57,6	58,2	60,9
4.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	MAR	1,3	1,3	1,6
5.	Odobreni hipotekarni krediti	MAR	70.000	70.700	71.000
6.	Monetarni agregat M4 (G/G)	MAR	-	5,4%	6,0%

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, kao i u odnosu USD. Kurs EURGBP je zabilježio rast sa nivoa od 0,83878 na nivo od 0,85527 (najviši nivo od decembra prošle godine), dok je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,2574 na nivo od 1,2348.

JAPAN

Veći dio protekle sedmice finansijsko tržište u Japanu je bilo zatvoreno zbog praznika. Proizvodna aktivnost u Japanu se povećala u aprilu sporijim tempom u odnosu na prethodni mjesec, jer su prekidi u lancima snabdijevanja i strogi lockdown u Kini zbog Covid19 uticali negativno na potražnju u inostranstvu. Aktivnosti u proizvodnom sektoru su pomogle da se održi otpornost proizvodnje, ukupnih porudžbina i optimizma, čak i kada su proizvođači postajali sve oprezniji zbog stalnih pritisaka na rastuće cijene zbog rata u Ukrajini, logističkih zastoja i globalnih ekonomskih očekivanja. Krajem prošle sedmice su objavljeni podaci o stopi inflacije u Tokiju, koja je zabilježila najviši nivo od oktobra 2014. godine, dok je temeljna inflacija povećana na najviši nivo od marta 2015. godine. Izazov za premijera Kishidu je da realizuje adekvatnu podjelu budžetskih sredstava s obzirom na to da su realne zarade, prilagođene za inflaciju, u martu smanjenje za 0,2% na godišnjem nivou, dok su nominalne zarade povećane za 1,2%. Ekonomski analitičari su očekivali rast nominalnih zarada od 0,9%.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni
				period
1.	PMI prerađivački sektor F	APR	53,4	54,1
2.	Povjerenje potrošača	APR	34,2	32,8
3.	Monetarna baza (G/G)	APR	-	7,9%
4.	Stopa inflacije – Tokio	APR	2,3%	1,3%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 136,95 na nivo od 137,71. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 129,70 na nivo od 130,56.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 104,69 USD (99,28 EUR).

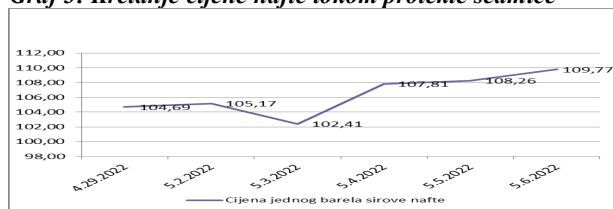
Početkom sedmice cijena nafte nije bilježila značajne promjene pod uticajem slabijeg ekonomskog rasta u Kini, najvećem uvozniku nafte, što je zasjenilo strahove da bi snabdijevanje moglo biti smanjeno potencijalnom zabranom EU na uvoz nafte iz Rusije. U ovakvim okolnostima cijena nafte je fluktuirala oko 105 USD po barelu. U utorak cijena je blago smanjena pod uticajem zabrinutosti oko prolongiranog lockdowna u Kini, koji je imao veći uticaj na cijenu, nego moguća zabrana uvoza nafte iz Rusije u EU zbog aktivnosti vezanih za Ukrajinu.

Od sredine sedmice cijena nafte bilježi postepeni rast nakon što je EU, najveći trgovinski blok, iznijela planove za postepeno ukidanje uvoza nafte iz Rusije, što je imalo snažniji uticaj na cijenu nego neizvjesnost oko tražnje za naftom iz Kine koja se i dalje nalazi u lockdownu zbog širenja pandemije. Do kraja sedmice cijena je bila pod uticajem ovih odluka.

OPEC+ je donio odluku da se u narednom mjesecu nastavi postepeno povećanje obima ponude od 432.000 barela dnevno. Ova grupacija se osvrnula na situaciju u Kini, te je istaknuto da je ovaj prilično umjereni korak bio neophodan zbog problema u vezi sa pandemijom koja se u ovoj zemlji razvija. EU za sada ne može računati na članice OPEC-a da kompenziraju manju ponudu nafte iz Rusije. Lideri zemalja članica G7 obavezali su se krajem sedmice da će zabraniti uvoz ruske nafte kao odgovor na ratne aktivnosti predsjednika Putina u Ukrajini.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 109,77 USD (104,04 EUR), te je na sedmičnom nivou zabilježen rast od 4,85%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.896,93 USD (1.798,89 EUR).

Početkom sedmice cijena zlata je smanjena, uglavnom pod uticajem jačanja USD, ali i zbog očekivanja rezultata sastanka FOMC-a na kojem se raspravljalo o promjeni monetarne politike, pri čemu su investitori očekivali rast kamatne stope za 50 baznih poena i eventualno ukazivanje na rast od 75 baznih poena na narednom sastanku. Na sastanku je donesena odluka da se referentna kamatna stopa poveća za 50 baznih poena (raspon 0,75%-1,00%), što je ujedno i najveće povećanje od 2000. godine, a što je bilo u skladu sa očekivanjima. Takođe, donesena je odluka o smanjenju bilansne sume Feda počevši od 1. juna. Cijena zlata je povećana nakon što je predsjednik Feda Powell istakao da se nije aktivno razmatralo povećanje kamatne stope za 75 baznih poena, te je tokom trgovanja u četvrtak ponovo probila nivo od 1.900 USD po unci. Krajem sedmice cijena zlata je bilježila blagi rast. Investitori izražavaju zabrinutost zbog rastuće inflacije što je uticalo da se cijena zlata održi na višim nivoima. Takođe, na cijenu zlata uticaj imaju i izjave zvaničnika FOMC-a, koji su sada manje agresivni vezano za pitanje daljeg rasta kamatnih stopa.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.883,81 USD (1.785,43 EUR). Na sedmičnom nivou je smanjena za 0,69%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

